

ՄՇԱԿ

Ցարական դիրք 10 թուրք, կէս տարվան 6 թուրք:
Առանձին համարները 7 կողովով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյան խմբագրատան մէջ:

Օտարաբարդացիք դիմում են ուղղակի
Тифлисс. Редакция «Мшак».

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տոն օրերէն):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իրաքանչիւր բառին 2-կողով:

„ՄՇԱԿ“

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՆԱԿԱՆ ԼՐԱԿԻՐ

ՆԵՐԿԱՅ 1886 ԹԻՒՆ

Հրատարակվում է Թիֆլիսում, շաբաթը երեք անգամ, նոյն դիրքով և նոյն պրոպագանդով: Մենք տալիս ենք սեփական ՀԵՌԱՎԻՐՆԵՐԻ:

«ՄՇԱԿ» տարեկան դիրք 10 թուրք է, վեց ամսվան 6 թուրք:

Գրվել «ՄՇԱԿ» կարելի է ՌԻՍԿԱՐԱՍԱՆԸ և պ. ՇԱՎԵՐԻՍՈՎԻ պալիլիմում: ՌԻՍԿԱՐԱՍԱՆԸ գտնվում է Բարձրակի և Բարձրակի փողոցների անկյունում, Թամարաշվի տանը, № 12 բնակարանում: Ուղղակի մուտքը Բարձրակի փողոցից է, Բեմաշվինայա Ուղղակի դիմաց:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅՈՒՆ «Մշակ» գրվելով կարելի է վճարել 25 ֆրանկանոց թղթագրամով:

Թիֆլիսում «ՄՇԱԿ» համարները հատուկ ծախվում են 7 կողովով պ. ՇԱՎԵՐԻՍՈՎԻ պալիլիմում, պ. ՏԵՐ-ՅՈՒՆԻՍԵՎՈՒՆԻ ծխախոտի մագաղանում (կողմապահ Կիւրախոտի տանը) և պ. ԱԼԻՍԵՎՈՎԻ ծխախոտի մագաղանում (Վորոնյովի արձանի դիմաց):

Յայտարարութիւնները, ամէն լեզուներով, ընդունվում են ՌԻՍԿԱՐԱՍԱՆԸ և պ. ՇԱՎԵՐԻՍՈՎԻ մօտ: Յայտարարութիւնների իւրաքանչիւր բառին վճարվում է 2 կողով:

ՌԻՍԿԱՐԱՍԱՆԸ, բաց է ամէն օր, առաւօտեան 10 ժամից մինչև 2 ժամ կէսօրից յետոյ, իսկ կիրակի օրերը առաւօտեան 10—12 ժամ:

Կայսերութեան ուրիշ քաղաքները «ՄՇԱԿ» գրվելու համար պէտք է դիմել հետեւեալ հասցեով: ТИФЛИС, Редакция газеты «МШАК», իսկ արտասահմանից, Tiflis, Rédaction du journal arménien «MCHAK».

Հասցեն փոխելու ժամանակ պէտք է ուղարկել խմբագրութեանը 28 կողով կամ 4 հատ 7 կողովանոց փոստային մարկա:

Խմբագիր-հրատարակող ԳՐԻԳՐԻ ԱՐՄԵՆՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԻԱԿՈՒԹԻՒՆ

Բժշկականացը:—ՆԵՐԻՒՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Ներքին լուրեր:—ԱՐՏԱՍԱՀ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Արտաքին լուրեր:—ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ:—ՀԵՌԱՎԻՐՆԵՐԻ:—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ: Մի տարի Շվեյցարիայում:—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

ԲՈՒՇԿԱՆԱԳՐ

«Մշակ» մէջ ապովոյ Շվեյցարիայի մասին յիշողութիւնների մէջ, խօսելով այնտեղի համալսարաններում բժշկութիւն սովորող կանանց վրա, յիշեցնելու որ քան տարի սրանից առաջ, առաջին երկու կանայք, որոնք սկսեցին ուսումնասիրել բժշկութիւնը Յիւրի-լի համալսարանում, և որոնց մենք անձամբ

ճանաչում էինք, երկու ուսուցիչներ էին: Ինչպէս յայտնի է, և Անգլիայի Էդինբուրգում համալսարանը նոյնպէս քան տարի «սրանից» առաջ բացեց իր դռները կանանց սեռին և թոյլ տուեց օրիորդներին, տղամարդկանց հաւասարապէս, ուսումնասիրել բժշկականութիւնը:

Այնուհետեւ, Շվեյցարիայի և Անգլիայի օրինակին հետևելով, Եւրոպայի միւս պետութիւնների համալսարաններն էլ հետզհետեւ սկսեցին թոյլ տալ կանանց մտնել իրանց լսարաններն ու լաբորատորիաները և ուսումնասիրել բժշկականութիւնը:

Ամեն ազգութիւնների կանայք, օգուտ քաղելով իրանց առաջ աշխարհաբանից, ապացուցին, որ բժշկական մասնագիտութեան մէջ նոյնքան ընդունակութիւն ունեն, որքան և տղամարդիկ և այժմ Եւրո-

պայի բոլոր երկրներում գտնվում են բազմաթիւ բժշկականացը, որոնք թէ բժշկական պրակտիկայով են պարագլուխ և թէ գտնվում են որպէս մասնագէտ բժշկներ հասարակական ծառայութեան մէջ:

Ռուսաստանի մայրաքաղաքի, Ս. Պետերբուրգի մէջ էլ բաւական ժամանակ է որ հիմնվել է յատկապէս բժշկականացը պատրաստելու համար մի իգական բարձրագոյն դպրոց, որից արդէն դուրս են եկել մի քանի կանայք բժշկի դիպլոմով, որոնք Ռուսաստանի այլ և այլ քաղաքներում և գեմալիւններում բժշկական պրակտիկայով են պարագլուխ:

Բայց, զբաղաւայէս, Պետերբուրգի բժշկական իգական բարձրագոյն դպրոցը որ կրում է «կանանց բժշկական կուրսեր» անունը, այժմ իր գոյութիւնը պահպանելու համար անհրաժեշտ նիւթական միջոցներից դուրս լինելով, փակվելու վրա է:

Այդ անմիջեմ իրողութիւնը աչքի առաջ ունենալով, մայրաքաղաքի մի քանի կանանց շրջաններում միտք ծնվեց կազմել յիշեալ կուրսերի համար մի տեսակ հոգաբարձութիւն, հանգանակութեամբ հաւաքել նիւթական միջոցներ և դիմել քաղաքային վարչութիւնների և գեմալիւնների օժանդակութեանը, յիշեալ օգտաւէտ հիմնարկութիւնը պահպանելու համար:

Կանանց համար բժշկական մասնագիտութիւն ձեռք բերելու իրողութեան վրա կարելի է առհասարակ նայել երկու տեսակէտից: Նախ՝ անկախ հասարակական աշխատանքի և կնոջ ընդունակութեան տեսակէտից նայելով, կնոջ նոյնքան իրաւունք ունի ուսումնասիրել մի որ և է մասնագիտութիւն, որքան տղամարդը, երբեք զանազան ձգտումը բժշկի դասնալու, ունի բացի անձնական օգուտից, բացի անձնական և շատ բնական ցանկութիւնից ձեռք բերել մի ապահովացող ազնիւ, անկախ մասնագիտութիւն, և մի այլ աւելի լայն նպատակ:—այն է իրանց ձեռք բերած բժշկական հմտութեամբ, օգուտ տալ մարդկային հասարակութեան այն մասին, կանանց և մանուկներին, որոնց ֆիզիկական ցաւերի հիմնաւորապէս հասկանալը և բժշկելը աւելի մատչելի է կնոջը, քան թէ տղամարդուն:

Աւելացնելով սրան և այն, որ ամենալուսաւորված երկրներում էլ հիմնադր կանայք շատ անգամ քաջվում են իրանց բոլոր ցաւերի բուն էութիւնը յայտնել բժշկ տղամարդուն, այն ինչ յայտնի է, որ կնոջ աւելի հակված լինելով իրան սեռին պատկանող անձի հետ, այսինքն կնոջ հետ միտաշուկութեամբ կը դիմի միշտ կնոջ-բժշկի, քան թէ տղամարդ բժշկի օգնութեան:

Այդ երեւոյթը աւելի է նկատելի է այնպիսի երկրներում, որտեղ կրօնական և հասարակական արմատացած սովորութիւնների և աւանդութիւնների պատճառով բժշկի տղամարդուն ամենեւին մատչելի չեն կանայք պացիէնտները, որտեղ կնոջ կատարելապէս փակված կեննք է վարում, ինչպէս մահմեդական երկրներում:

Ուրեմն ամէն կողմից, ամէն տեսակէտից համակրութեան արժանի է կնոջ կողմից բժշկական մասնագիտութիւն ձեռք բերելու ձգտումը: Մասնաւոր կնոջ-բժշկներ ունենալու ձգտումը մեր երկրի համար մի շատ և շատ ցանկալի գործ է:

Այդ պատճառով մենք կարծում ենք, մենք յոյս ունենք, աւելի կասեցը, մենք վստահ ենք՝ որ մեր հասարակութիւնը ամբողջ սրտով կը համակրի Ռուսաստանի հասարակաց կարծիքի կողմից վերջերում յարուցած համակրելի շարժումը և գործով էլ կապացուցանի իր այդ համակրութիւնը դէպի իգական սեռի բժշկական ուսման գործը, իր կողմից էլ մասնակցելով, իր դրժի չափ Պետերբուրգի բժշկական կանանց կուրսերի գոյութեան շարունակութիւնը:

Վաղը, Թիֆլիսի կրօնօկոմը լինելու պատահանքաւ առաջին փորձ կը լինի մեր հասարակութեան համար ցոյց տալ գործով այդ իր համակրութիւնը դէպի կանանց բժշկական ուսման գործը: Վաղը յոյս ունենք և քաղաքիս հայ հասարակութեան բազմաթիւ ներկայացուցիչներին տեսնել կրօնօկի դահլիճներում:

Գ. Ա.

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԻ ՏԱՐԻ ՇՎԵՅՏԱՐԻԱՅՈՒՄ

ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Քանի մի ամիս էր արդէն, որ ես կենում էի մի մասնաւոր բնակարանում: Դա համ աւելի էժան էր նստում ինձ, քան թէ հիւրանոցում մնալը, համ ինձ միջոց էր տալիս աւելի հանգիստ կենալ: Վարելու: Մի կողմից խախտված առողջութիւնս վերականգնեցնելու համար հարկաւոր էր ինձ կատարեալ հանգստութիւն, իսկ միւս կողմից հանգիստ կենալը վարելու, ես աւելի միջոց ունէի դիտել ինձ հետաքրքրող երեւոյթները, հարց ու փորձ անել այն բոլոր հարցերի մասին, որոնք զբաղում էին ուղղութիւնս: Այդ ինձ հետաքրքրող հարցերի թիւում, անտարակոյս, առաջին տեղին էր բանում Շվեյցարիայի ուսումնարանական կենտրոնը: Եւ ահա ինչ էին շվեյցարական ուսումնարանական կենտրոնի մասին իմ գիտողութիւններս ու արած հարց ու փորձերս եզրակացութիւնները:

Շվեյցարիայի բոլոր դպրոցները կարելի է բաժանել երեք դասակարգի: Եւ առաջին դասը, միջնակարգ և բարձրագոյն դպրոցները: Տարեկան բոլոր դպրոցները երկսեռ են, այսինքն տղաները և աղջիկները միասին են սովորում այդ դպրոցներում, խառն նստած են մի և նոյն դասատաների մէջ. միջնակարգ դպրոցներում տղաները

և աղջիկները ջոկ ջոկ են սովորում, այսինքն կան առանձին միջնակարգ դպրոցներ տղաների և առանձին միջնակարգ դպրոցներ աղջիկների համար, վերջապէս, բարձրագոյն դպրոցներում, համալսարաններում, ուսուցչական սեմինարիաներում, տեխնիկական և առհասարակ մասնագիտական դպրոցներում և բազմաբուհական դպրոցում երիտասարդները և օրիորդները դարձեալ միասին են ուսանում: Դա, իմ կարծիքով, շատ խելացի կարգադրութիւն է երկու սեռի սեռական զգացմունքի զարգացման և նրանից շատ անգամ ծագող վտանգների տեսակէտից: Մասնակցելու անձնօրէն է սեռական զգացմունքը և նրանց միասին են սովորեցնում տարրական դպրոցներում, պատասխանելով համար, որոնց մօտ, ինչպէս յայտնի է, սեռական զգացմունքը նոր է սկսում զարգանալ և նրանք դեռ են չը գիտեն բաւականաչափ տիրապետել իրանց այդ զգացմունքներին, հիմնված են միջնակարգ դպրոցներ (մեր իգական և արական գիմնազիաների պէս, բայց աւելի փոքր կուրսով) ջոկ ջոկ իւրաքանչիւր սեռի համար, վերջապէս, երբ պատանիները երիտասարդ են դառնում, ուրեմն հասկանալի է թէ այդքան հասունացած են լինում, որ գիտեն խելացի կերպով տիրապետել իրանց սեռական զգացմունքին և նրան ուղղութիւն տալ, նրանք կրկին միասին են ուսանում բարձրագոյն դպրոցներում: Շատ անգամ պատահում է, որ տարրական դպրոցների մանկութեան ընկերներ, մի տղայ և մի օրիորդ, որոնք պատասխանելով միմյանակարգ դպրոցում մի քանի տարի անցնելուց և միմեանցից նոյնքան տարի բա-

ժանված լինելուց յետոյ, նորից հանդիպում են միմեանց մի որ և է բարձրագոյն դպրոցի նստաբանների վրա:

Տարրական դպրոցը պահում է համայնքը իր հաշուով, միջնակարգ դպրոցը պահում է կանտոնի, այսինքն նահանգը հաշուով, նոյնպէս կանտոնի հաշուով պահում են այլ և այլ բարձրագոյն դպրոցները, համալսարանները. միայն Յիւրիլի պոլիտեխնիկում, այսինքն բազմաբուհական դպրոցը, դաշնակցական է. նա պահում է ամբողջ դաշնակցութեան, պետութեան հաշուով:

Տարրական, համայնական դպրոցները առաջին դասաւանդութեամբ, նոյնպէս ուրիշ սկզբնական դպրոցներում, մանկական պարտէզներում, մանկավարժական այն պրինցիպը թէ՛ սկզբնական ուսումը պէտք է մատակարարել մանուկին իր մայրենի լեզուով, այն լեզուով, որով նա օրօրօցից էր խոսում, պահպանվում է. այն աստիճան ճշտութեամբ և սրբութեամբ, որ, օրինակ, Գերմանական Շվեյցարիայում, որտեղ բացի գրականական ընդհանուր գերմանական լեզուից փողովորդը ընդհանրապէս խօսում է մի առանձին դիալեկտով, մի բարբառով, որ անուանվում է ալլէմանական բարբառ և որ շատ նման է էլզասցիների խօսած գերմանական դիալեկտին, տարրական դպրոցների սկզբնական դասաւանդութեամբ մանկական պարտէզներում, ասում են, բոլոր առարկաները սովորեցնում են մանուկներին ոչ թէ գերմաներէն գրական լեզուով, բայց յիշեալ առարկան բարբառով:

Տարրական ուսումը Շվեյցարիայում, պետական ընդհանուր օրէնքի զօրութեամբ, որ ընդունել են

ընդհանուր ճայնատութեամբ բոլոր կանտոնները, պարտադիր է և ձրի: Յայտնի հասակից սկսած երեխային պէտք է անպատճառ դպրոց ուղարկել նրա ծնողները, եթէ ոչ ծնողները ենթարկվում են բաւական ծանր նիւթական տուգանքի: Եթէ երեխան չունի ծնողներ, որը է, նրա մասին հոգում է համայնքը: Այդ է պատճառը, որ ամբողջ Շվեյցարիայում ոչ մի անգորաւէտ անձն չը կայ, լինի նա կին թէ տղամարդ: Շվեյցարական իւրաքանչիւր հպատակի, իւրաքանչիւր քաղաքացու վրա, լինի նա պատկած թէ անպատկ, դրվում է այն համայնքի կողմից, որի մէջ նա ապրում է և որին գրված է որպէս համայնքի անդամ, մի՞ պարտաւորել տարեկան հարկ:—այն է դպրոցական հարկը: Այդ դպրոցական պարտաւորել հարկի օգնութեամբ համայնքը պահում է իր տարրական դպրոցները, միջոց ունենալով օրինակելի կազմակերպութիւն տալ այդ դպրոցներին, լաւ վարժապետներ և վարժուկներ վարձել և ուսումը համայնքի երեխաներին ձրիապէս տալ: Բայց տարրական, համայնական դպրոցի կառավարիչին, տեսչին, ուսուցիչներին և ուսուցչուհիներին համայնքը ընդհանուր քուէարկութեամբ է ընտրում:

Եթէ մի անհոգ տուրիստ, մի օտար ճանապարհորդ, որ զալիս է Շվեյցարիա հանգիստ վայելելու, և գտնելով այդ երկրի ամեն քայլափոխում իր ուղածին պէս ամեն տեսակ օտէններ, հիւրանոցներ, մաքուր, արժան, ամեն տեսակ յարմարութիւններով զգեցելի օթնակներ, կարող է աւել թէ ամբողջ Շվեյցարիան հիւրանոց է, եթէ զգեցելի բնութեան սիրահարը, կարող է ասել թէ ամբողջ Շվեյցարիան մի պարտէզ է:—Ժո-

«Неин, ич верде nichts kaufen, ич верде
das Geld sparen» (այ, ես ոչինչ չեմ առնիլ, ես
այլ փողը կը խնայեմ, յետ՝ կը գցեմ): Այդ հա-
սակից մանուկը սովորում է արդէն խնայել և
յետ գցել. այդ խնայողական, գործնական ոգին
ամենափոքր հասակից նրա մէջ խոր արմատներ
է. գցել իրան չըլապատող հասարակական խնայող
և աշխատասէր շրջանի ներգործութեան օտակ:

Եվ այդարական դարձոցների կողմից իրան աշա-
կանայինների վրա զործ դրած իրենի միջոցներից ա-
մենաթափուրդը—դա խմբավոր հօտայիններն

Թերթիկան—քարտուղար Զորանդիայի Մորէյ—
Իրանդիայի Դասէլ—պետական պրոկուրոր
ԲՈՒՄԱՐԵՍ, 23 յունվարի: Այսօր կը սկսվեն
բուլղարո-սերբական հաշտութեան բանակցու-
թիւնները:
ՓԱՐԻՉ, 23 յունվարի: 1889 թւի աշխարհա-
հանդէսի յատակագիծը հաստատված է: Պահեստի
գումար նշանակված է 40 միլիոն ֆրանկ:

Խմբագիր-հրատարակող ԳԻՒԳՈՐ ԱՐՄԵՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՈՒՊՐԱՎԱ

Հրահարում է առաջիկայ փետրվար ամսի
7-ին, ժամը 12-ին առաւօտեան, Ուպրա-
վայի բնակարանը, ՅԱՆԱՍՏՈՂՆԵՐԻՆ ԵՄԻՆ
առնել հողային աշխատանքներ քաղաքային
ՋՐԱՆՑՔԻ շինելու վերաբերմամբ: Կոնդիցիո-
ները կարելի է տեսնել Ուպրավայում ամեն
օր, առաւօտեան ժամը 10-ից մինչև 2
ժամ կէսօրից յետոյ: 1—3

ԿԻՐԱԿԻ, յունվարի 26-ին, Թիֆլիսի
ԿՐՈՒԺՕՎՈՒՄ տեղի կունենայ ՊԱ-
ՐԱՆԱՅԻՄ յոգուտ ԿԱՆԱՆՅ ԲԺՇԿԱԿԱՆ
ԿՈՒՐՍԵՐԻ:

Տոմարները դիրք 2 րոպէ է: Տոմարներ-
ը վաղօրոք կարելի է ստանալ բժշկական
Պալատի բժշկանոցում, Շախմատի գոր-
ծակալութեան մէջ և Կրոնօսկոմ:

1—1

**ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ, Միջադէպի կամուր-
ջի վրա, ՎՈՐՕՆՅՈՎԻ ԱՐԱՆԻ ԴԻՄԱՅ, նոր
բացված կահաւորված «ԿԵՆԵՏԻԱ ՀԱՄԱՐ-
ՆԵՐ» (номера Венеция) հիւրանոցում տըր-
վում են վարձով ՍԵՆՏԱԿՆԵՐ, թէ ամա-
կան և թէ օրական, շատ ածան գներով:**

1—3

**Ձ Գ Ո Ւ Շ Ա Յ Ո Ւ Մ Ն
ՄՕՍԿՎԱՅՈՒՄ ԳՏԵՎՈՂ Բ.
ԿԵՕԼԵՐ և ԸՆԿ. ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ
ԿՈՂՄԻՑ ԿԵՕԼԵՐԵԱՆ ՔԱՅԱ-
ԽԱՅԻՆ ԷՍՍԵՆՑԻԱՅԻ ԿԵՂ-
ԾԵԼՈՒ ԱՌԻԹՈՎ:**

Արդէն յայտնի է, որ առաջին անգամ
մենք ներմուծեցինք այս առարկան ընդհա-
նուր գործածութեան մէջ, իբր փաճառիկի
ապրանք. յայտնի է նմանապէս, որ ՄԻԱՅՆ
ՄԵՐ քաղաքային էսէնցիայի ամենալա-
յատկութիւնն է ժողովրդի մէջ շատ գործ-
ածվելու պատճառը: Սկզբում մենք գործ-
դիրը շատ պարզ և հասարակ շիշեր, ո-
րոնք մի առանձին գեղեցկութիւն և յար-
մարութիւն չէին ներկայացնում: Բայց ա-
յլ առաջ ունենալով մեր այսինքն ԿԵՕԼԵՐ-
ԵԱՆ ՔԱՅԱՄԱՅԻՆ ԷՍՍԵՆՑԻԱՅԻ չափազանց
շատ գործածութիւնը, այնքան շատ սկսե-

ցին նմանեցնել մեր շիշերին, որ ներկայ
ժամանակում, զանազան անձինքներ ձեռով
պատրաստած անպիտան էսէնցիան, ածած
մեր հին ձևի 7—10 շիշ չափի նման
ամաններում, ծախում են մեծ քանակու-
թեամբ: Մեր շիշերի և եարկիկների կեղծած
լինելը մենք մի քանի անգամ առիթ ունե-
ցանք անձամբ տեսնել, քանի մի պարունե-
լի խանութները խուզարկելու միջոցին, ո-
րի մասին մենք իր ժամանակին յայտարա-
րեցինք «Моск. Листок» № 106 լրա-
գրում: Այս բոլորը ստիպեցին մեզ փոխել
բոլորովին թէ շիշերի ձևը և թէ եարկիկը:
Բայց շատ ժամանակ չէ անցել և ահա
մենք նորից իմանում ենք, որ առաջիկայ
նիժնի-ՎՈՐՕՎԱՅՈՒՆ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌԻ պատճա-
ռով պատրաստել են ահապէս քանակու-
թեամբ նմանեցնելով մեր քաղաքային էս-
սէնցիայի շիշերին և եարկիկին: Այսպէս, ի
միջի այլոց, մի պարուն Մ. պատուիրել է
Ա. շիշի գործարարում պատրաստել ահա-
գին քանակութեամբ ՄԵՐ ՆՈՐ ՀՆԱՐԱՆ և
յատուկ այս առարկային յարմարեցրած և,
բացի սորանից, նոյն իսկ նոր չափով 8—12
շիշ քաղաքի պարունակող և բաց-կապոյտ
դոյնի շիշեր: Աւելորդ է, կարծեմ, այստեղ
նկատել, որ սա հէնց այն պ. լ. Բօրիսովիչ
Միչլինսկին է, որին մենք երկու տարի սրա-
նից առաջ ոտնկալութեան ձեռքով բռնե-
ցինք նոյն իսկ մեր առանձնաշնորհութիւնը
և դոյները կեղծելու միջոցին և որին այն
անգամի համար ներեցինք: Ամենք համար,
կարծեմ, պարզ է, որ այդպիսի անամթ
խարդախողների նպատակը և դիտարու-
թիւնը իրենց շիշի լոյսին է և ոչ թէ ժողո-
վորդի յարմարութիւն և օգուտը. չէ կա-
րելի կասկածել և այն բանի վրա, որ ՄԵՐ
ՄԻ ԹՈՒ ԷՆՎԱՆԻԹ ՉԵ ՀԱՄԱՊԱՏԱՄԱՅ
ՆՈՒՄ ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ և ՀԱՄԱՎ. ՔԱՅԱՄԻ ԼԱԻ
ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ, և հէնց այս պատճա-
ռով խնդրում ենք զաւառբանի յարգելի
հասարակութեանը, աչքի առաջ ունենա-
լով իրենց օգուտներին հասանելի դնալ,
ՇԱՏ ՋԳՈՅՇ ԼԻՆԻՆ:

Կէօլերեան քաղաքային էսսէնցիան ծախ-
վում է այժմ, երկայն քառակիւնի, բաց-
կապոյտ շիշերում, որոնք պարունակում են
իրենց մէջ 8—12 և 4—6 շիշ չափ քա-
ղաքի: Շիշերը դոյնված են խցանների միջով
անցկացրած երկաթեայ թիւղով, որի վրա
կախված է մեր ֆիրմի պլովը (արձիճը)
և եարկիկի վրա նկարված է Բ. Կէօլերի
Ֆակսիմիլը (կէս պատկերը): Մեր եարկիկը
վաւերացրած է կառավարութեան ձեռքով
և սրա կեղծող կամ խարդախողին կը հա-
լածենք օրէնքի գործութեամբ:

Բ. Կէօլեր:
1—3

Շուշեցի, արտիլերիայի պորուչիկ, Արքայաճ ԵՔԵՐՄՈՒՍԻՆԵԱՆԵՐ, արտի ցաւով
յայտնելով իր եղբոր, Յովսէփ ՏԵՐՄՈՎՍԻՍԵԱՆԻ մահվան մասին, խնդրում է ազ-
գականներին և ծանօթներին պատուել իրանց ներկայութեամբ հանդուցեալի յու-
զարկաւորութեան հանդէսը ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆՎԱՆՈՅՑԻ ղեկի ԿՈՒԼԿԱՅԻ ԹԱՆ-
ԴՈՅԵԱՆ եկեղեցին, այսօր, յունվարի 25-ին, առաւօտեան 10 ժամին:

ՀՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ԵՒ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
Բ. ՇԱՀՎԵՐԴԵԱՆԻ ԳՐԱՆԱՆՈՒԹՈՒՄ
«REAPSODIE ARMENIENNE»
(ԽԱՂԱՅԻՄ ԶԱՅԱԿԱՆ)
Երաժշտական խաղեր զաշխակի համար, յորինեց
ԳԵՆԱՐԻՈՍ ՂՈՐԶԱՆԵԱՆՅ
ԳԻՆԵ Է 1 րոպէ 50 Կ.

О Т Ы Р Ы Т А П О Д П И С К А
НА
ИЛЛЮСТРИРОВАННЫЙ ХУДОЖЕСТВЕННО-ЛИТЕРАТУРНЫЙ ЖУРНАЛЪ
1886 г.
IV годъ **"РАДУГА"** 5 руб.
въ годъ съ пере-
силькой во всё го-
рода Россіи.

Громадный успѣхъ нашего журнала въ 1885 году доказать не дѣлѣ, что «РАДУГА» сдѣла-
лась любимымъ журналомъ русской семьи. Между тѣмъ какъ нѣкоторые журналы, желающіе
соперничать съ «Радугою», должны были прекратить свое существованіе, число подписчиковъ
на «Радугу» въ 1885 году учетверилось противъ прежняго—успѣхъ, говорящій самъ за себя.
Возможно, что «РАДУГА» представляетъ собою самый полный еженедѣльный иллюстрированный журналъ Россіи,
въ чемъ легко убѣдиться при сравненіи съ другими еженедѣльными журналами, дающими не болѣе 2-хъ, 3-хъ пе-
чатныхъ листовъ въ недѣлю, между тѣмъ какъ «РАДУГА» даетъ на кругъ около 4-хъ листовъ въ недѣлю самаго
разнообразнаго текста, съ множествомъ изящныхъ гравюръ и великолѣпныхъ иллюстрацій, несмотря на чрезвычайную
низкую подписную цѣну (5 руб. въ годъ съ доставкой и пересилькой по почтѣ).

Содержаніе «РАДУГА»: романы, повѣсти, рассказы, очерки, стихотворенія, путешествія, политическій
отдѣлъ, новыя открытія, изобрѣтенія, музыкальныя новости, корреспонденція, театральныя пьесы, какъ-то: комедіи,
водевилы, драмы, монологи, сцены, ноты, новыя пьесы, танцы, марши, салонныя пьесы, романсы дуэты и т. п. (бо-
лѣе 40 пьесъ въ годъ); семейныя и общественыя игры, интересныя занятія, фокусы, карточныя игры, пасьянсы,
бильярдная игра, новыя танцы съ рисунками, спортъ, юмористическіе рассказы, анекдоты, юмористическіе рисунки съ
текстомъ и безъ оного, загадки, шутки, задачи, шарады, ребусы, шахматный и шашечный отдѣлы, модныя рисунки съ
текстомъ, хозяйственныя собѣты, тѣлесныя очерки для семействъ, новости, интересующія дамъ, почтовый ящикъ
для открытой корреспонденціи г. г. подписчиковъ между собою и много другаго.

Въ 1886 году «РАДУГА» останется вѣрна своему направленію, то-есть останется чисто русскимъ
журналомъ, безъ переводныхъ романовъ, а дастъ, какъ и до сихъ поръ, исключительно русскія оригинальныя
литературныя произведенія, расширяя все болѣе и болѣе отдѣлы своей программы. Иллюстраціи будутъ исклю-
чительно лучшихъ художниковъ и извѣстнѣйшихъ гравюровъ и будутъ печататься съ особенною тщательностью и ста-
раніемъ. Въ литературномъ отдѣлѣ примутъ участіе извѣстнѣйшіе литераторы, поэты и драматическіе писатели; при-
томъ подписная плата настолько мала, что «РАДУГА» доступна каждому лицу, какому-бы сословию оно ни
принадлежало.

«Радуга» дала въ 1885 году лучшую премію изъ еженедѣльныхъ иллюстрированныхъ журналовъ
какъ по сюжету, такъ и по исполненію, въ чемъ легко убѣдиться сравненіемъ. Премія эта (большая
олеографическая картина: «Послѣднія минуты королевы Маріи Стюартъ», въ 18 красокъ) стоитъ для подписчи-
ковъ «Радуги» въ магазинѣхъ 5 руб., въ редакціи 4 руб., для подписчиковъ «Радуги» бесплатно.
Въ 1886 году всѣ годовыя подписчики «Радуги» получатъ бесплатно, заказанный за границею, въ одномъ изъ
лучшихъ артистическихъ заведеній, художественный «СТѢННОЙ КАЛЕНДАРЬ», представляющій картину, исполненную на
золотомъ фонѣ десятью красками.

Ю Д И О Ъ.
Вышина картины 1 1/2 аршина, ширина 1 аршинъ.
Эта картина по своему необыкновенному тонкому и изящному исполненію представляетъ собою совершенство олеографическаго искусства.
Главной же преміей для годовыхъ подписчиковъ пред-
назначено высокохудожественное произведеніе, исполненное масляными красками хромо-олеографическимъ способомъ, знаменитая картина профессора Н. Зихеля

У большой мраморной колонны, позади которой виднѣется синія небесная даль и маленький лѣсной ландшафтъ,
стоитъ прислонившись къ колоннѣ Юдію передъ моментомъ убійства Олоферна. Въ лѣвой рукѣ она держитъ мечъ.
Распущенныя черныя волосы, обрамляющіе красивое лицо Юдіи, спадаютъ по ея плечамъ, извиваясь по пышной
грудѣ, на которой живописно драпируется ея античный костюмъ; энергія каждой складки лица, огненные глаза, все
это придаетъ фигурѣ Юдіи чарующее обаяніе.

Мы смѣло можемъ сказать, что эта чудная картина далеко оставляетъ за собою всѣ до сихъ поръ
существовавшія преміи еженедѣльныхъ иллюстрированныхъ журналовъ и что она удовлетворитъ и пре-
взойдетъ самыя смѣлыя ожиданія. Картина эта доставила ея художнику ту славу, которую онъ пользуется за гра-
ницею. Цѣна этой картины въ розничной продажѣ для неподписчиковъ «РАДУГИ» назначена въ 10 руб. за экзем-
пляръ. Надлежащая премія «Радуги» Юдію будетъ выставлена въ нѣкоторыхъ магазинѣхъ и кіоскахъ Москвы, С.-Пе-
тербурга и нѣсколькихъ провинціальныхъ городовъ.

Подписная цѣна на «Радугу» со всѣми бесплатными приложеніями съ до-
ставкою и пересилькою во всѣ города Россійской Имперіи на одинъ годъ.
Допускается разсрочка: при под-
пискѣ 2 рубля, затѣмъ три мѣсяца въ
рѣху по 1 рублю, но съ обяза-
тельствомъ исправнаго платежа. Подписа-
вшіеся съ разсрочкою платежа полу-
чаютъ календарь по уплатѣ всей под-
пис-
ной суммы. Подписавшіеся до 15
декабря получаютъ художествен-
ный стѣнной календарь съ № 1-мъ
«Радуги», остальные подписчики—
въ началѣ февраля, такъ какъ при
постоянно увеличивающемся числѣ
подписчиковъ редакція заранѣе не
можетъ опредѣлить необходимое
количество экземпляровъ.

Подписка принимается во всѣхъ извѣстныхъ книжныхъ магазинахъ, въ С.-Петер-
бургѣ, кромѣ того у Ф. Петрикѣ, Невскій пр., № 8. Г. г. иногородніе адресуютъ Въ
Москву въ редакцію журнала «Радуга», Столешниковъ пер. д. Корзинкина.

Редакторъ Д. А. Мансфельдъ. Издатель Л. Метцель

ГАЗЕТА
„НОВОЕ ОБОЗРѢНІЕ“
ИЗДАВАЕМАЯ ВЪ ТИФЛИСѢ
Выходить ежедневно, не исключая и понедѣльниковъ.

Программа газеты общая всѣмъ литературно-политическимъ ежедневнымъ изданіямъ,
съ возможно широкимъ развитіемъ мѣстнаго отдѣла.
Подписная цѣна съ доставкою и пересилькою въ Россіи: на годъ 10 руб., на пол-
года 6 руб., на 3 мѣсяца 3 руб. 50 к., на одинъ мѣсяць 1 руб. 50 к.
За границу на годъ 17 руб., на полгода 9 руб. 50 к.
Подписка принимается: въ Тифлисѣ въ конторѣ редакціи при Газетномъ Агентствѣ
В. Шавердова, въ С.-Петербургѣ книжномъ магазинѣ «Новаго Времени». Иногородные
адресуютъ свои требованія въ Тифлисѣ въ контору редакціи «Новаго Обозрѣнія», при
газетномъ Агентствѣ В. Шавердова.

Редакторъ-издатель А. В. Степановъ.

„ԱՐՄԵՆԻԱ“
Հրատարակվում է հայերեն լեզվով Ֆրանսիայի ՄԱՐՍԵՅԼ քաղաքում շաբաթը եր-
կու անգամ համարաւորութեամբ Ֆելիքս Անֆանտէին և խմբագրութեամբ Մ. ֆորթու-
զալեանի:
Տարեկան բաժանորդագինն է 10 րոպէ: Խմբագրութիւնն ինքը կը վճարէ փոստի ծախքը:
„ԱՐՄԵՆԻԱՅԻՆ“ բաժանորդ գրվելու համար կարելի է դիմել խմբագրութեանը
Ֆրանսիայի հետեւեալ հասցեով. M. Portoukalian, Redacteur du journal „Armenia“,
rue „Arménie“, 2 (Hôtel Forer) Marseille (France).